

صدای جنگ در سپیدرود

روایتی از این روزهای شهر رشت و تجربه کسانی که صدای انفجار شهرک سپیدرود را شنیدند

فاطمه خلیلی

خبرنگار اجتماعی

رشت همان شهر همیشگی نیست؛ این شهر هم مثل بسیاری دیگر از شهرهای ایران آغوش اش را به روی هموطنانش گشوده، اما این بار خلاف سبک و سیاق معمول، میزبان مردم سرگردانی است که از روی استیصال به آن پناه آورده‌اند. تا چند روز پیش خبری از صدای پهپاد و پدافند نبود و شهر آستان اضطراب مردمی بود که خانه‌هایشان را رها کرده‌اند و اینجا به دنبال سرپناه می‌گردند اما حالا که آسمان اش رنگ آتش و بمب به خود گرفته، مهمانش بی‌پناه‌تر از قبل شده‌اند.

از همان روزهای اول شعله‌ور شدن آتش جنگ در تهران و بعضی دیگر از شهرها، مردم بسیاری سراسیمه، خانه‌هایشان را رها کردند و خود را به جاده‌ها سپردند تا شاید در انتهای یکی از این مسیرها، جایی امن برای ماندن پیدا کنند. رشت هم یکی از مقاصد مسافران جنگ بود. خبر ترافیک جاده‌ای، مردم بومی را از آمدن جنگ‌زده‌ها آگاه کرده بود، اما انگار این بار هم مسئولان از اخبار جا مانده بودند؛ خبری از حمایت از جنگ‌زده‌ها برای اسکان نبود و همچنان هم نیست.

غیر از مردمی که خودشان صاحب ویلا و خانه هستند یا فامیل، دوست و آشنایی دارند که به آنها پناه ببرند، سایرین باید یا پول کافی برای اجاره چند روزه خانه و ویلا داشته باشند یا اینکه در شهر بارانی چادر بزنند و بمانند؛ اما برای چند روز؟ این سوال را پدر خانواده‌ای می‌پرسد که از کرج به همراه همسر و فرزندش به رشت آمده‌اند. او می‌گوید: «برای چندروز باید فکر کنم که می‌توانم در خیابان بمانم؟ پول کرایه خانه و ویلا را هم که ندارم. از صبح سراغ فرمانداری و استانداری رفتم تا جایی برای اسکان به ما بدهند، اما هیچ کسی کمک نکرد و جواب مشخصی هم ندادند. درنهایت گفتند که شاید در روزهای آینده مساجد و مدارس را باز کنند تا مردم بتوانند آنجا اسکان کنند.» دختر خانواده در ادامه صحبت‌های پدرش می‌گوید: «پدرم جانباز جنگ ایران و عراق است؛ مخالف آمدن ما بود و اصلاً نمی‌ترسید، اما من دیگر از صدای انفجار در اطراف خانه‌مان وحشت‌زده شده بودم. فقط می‌خواستم در خانه نباشم. شرایط الان هم برای ما خیلی سخت است. هم نگران خانه‌مان هستیم، هم اینجا جایی برای ماندن نداریم.»

زن دیگری که فرزندش را برای بازی به پارک ملت رشت آورده است، جایی برای ماندن دارد؛ اما همزمان که گریه می‌کند، می‌گوید نگران دوستانش در تهران است که به‌دلیل بیماری و بارداری امکان خروج از شهر را نداشته‌اند. «صدای انفجار نزدیک خانه ما خیلی زیاد بود. روی شیشه‌ها چسب زدیم و سعی کردیم که به زندگی عادی خودمان ادامه بدهیم، اما برای فرزندان تحمل شرایط و برای ما هم توضیح شرایط به او خیلی سخت بود. درنهایت تصمیم گرفتیم که کار، زندگی و خانه‌مان را بدون هیچ امیدی به دوباره برگشتن رها کنیم و به اینجا بیاییم. ما از قبل خانه‌ای در رشت داشتیم اما مسئله این است که فکر و ذهن مان پیش دوستانمان در تهران است که شرایط آمدن نداشتند و الان هم وضعیت خوبی ندارند.»

مریم صالحی، مدیر
بوم گردی «گل یخ»:
شدت انفجار آنقدر زیاد بود که خانه ما هم به شدت لرزید، حالا شاید شرایط جوری شود که ما همگی باید به تهران پناه ببریم. اول فکر می‌کردم این جریان فقط چندروز طول می‌کشد، به همین دلیل به هر کسی که آمد گفتم تا روز جمعه یا شنبه مهمان ما هستند، اما الان با ادامه‌دار شدن ماجرا حتماً این کار را تا جایی که بتوانم ادامه می‌دهم

▼ عضو شورای رشت: مشکل چندانی نداریم

مجید عزیزی، عضو شورای شهر رشت درباره طرح اسکان رایگان به جنگ‌زده‌ها و حمایت از این افراد می‌گوید: «از روز پنجشنبه برخی از مراکزی که مرتبط با شهرداری هستند یا سایر مراکز عمومی در اختیار مردم قرار گرفته است و هیچ مشکلی از این نظر وجود ندارد. تا جایی که من اطلاع دارم، می‌توان به پارک ملت و مراکز نمایشگاهی اشاره کرد. از سوی دیگر بسیاری از شهروندان نیز خانه‌های خود را در اختیار مردم قرار می‌دهند. به همین خاطر هم تاکنون شاهد مشکل یا بحرانی در زمینه اسکان مردم در شهر رشت نبوده‌ایم.» او در پاسخ به اینکه آیا هم اکنون مساجد و مدارس آماده میزبانی از مردم هستند، اظهار می‌کند: «اگر مردم به مراکز شهرداری مراجعه کنند، قطعاً راهنمایی می‌شوند به بخش‌هایی که آماده پذیرش هستند. اگر لازم باشد، مساجد و مدارس نیز در ادامه آمادگی اسکان مهمان‌ها را دارند.» عزیزی درباره ظرفیت این مراکز نیز توضیح می‌دهد: «رشت یکی از شهرهای توریستی است و ظرفیت پذیرش افراد زیادی را دارد. ما در مناسبت‌های مختلف همواره از مهمان‌های زیادی پذیرایی می‌کنیم. بنابراین این آمادگی همیشه در استان گیلان وجود دارد.» عضو شورای شهر رشت همچنین درباره موضوع مدیریت منابع نیز معتقد است که به‌عنوان یک شهروند رشتی تاکنون با این مشکل مواجه نشده است و مسئولان مربوطه باید در این زمینه پاسخگو باشند.

▼ روایت از انفجار شهرک سپیدرود

هیچ‌کسی خبر ندارد برای چندروز با خانه‌اش خداحافظی کرده و کمتر کسی می‌داند که برای چندروز نیاز به جایی امن دارد. با این حال، خیلی زود فهرست طولانی از خانه‌ها و اقامتگاه‌های بسیاری منتشر شده که آماده‌اند در گیلان، گرگان، مازندران، اصفهان، سیستان و بلوچستان و بسیاری دیگر از استان‌های ایران، به‌صورت رایگان پذیرای مردم باشند. برخی هم با پلاکارد «اسکان رایگان» در ورودی شهرها ایستاده‌اند و آماده کمک‌رسانی هستند. یکی از ساکنان رشت که ویلایی هم در بیرون شهر دارد، می‌گوید: «ویلا را از فردای روزی که جنگ شروع شد، در اختیار یکی از دوستانم و همسرش که در تهران زندگی می‌کنند قرار دادم. به مرور و با زیاد شدن انفجارها، پدر و مادر، خانواده عمو و عمه او نیز آمدند. در خانه‌ای که درنهایت برای پنج نفر ظرفیت دارد، الان بیشتر از ۲۰ نفر زندگی می‌کنند و نمی‌دانم چطور و تا کی می‌توانند این شرایط سخت را تحمل کنند.»

مریم صالحی، مدیر بوم‌گردی «گل یخ» در شهر شفت که به‌صورت رایگان به زنان سرپرست خانوار اسکان می‌دهد هم به «هم‌میهن» می‌گوید: «من با خدا معامله می‌کنم. در ابتدا که تصمیم گرفتم برخی از اطرافیانم نگران بودند که ممکن است برایم خطرناک باشد که به افرادی که نمی‌شناسم، اسکان بدهم. خود هم اول نگرانی‌هایی داشتم، اما درنهایت تصمیم را گرفتم که میزبان زنان سرپرست خانوار باشم. الان

سه خانواده در اینجا هستند که همگی با هم اینجا زندگی می‌کنیم. تمام تلاش‌م را می‌کنم که اینجا احساس آرامش و امنیت داشته باشند.» او درباره انفجار شب گذشته در شهرک صنعتی سپیدرود که در نزدیکی بوم‌گردی او قرار دارد نیز می‌گوید: «شدت انفجار آنقدر زیاد بود که خانه ما هم به شدت لرزید، حالا شاید شرایط جوری شود که ما همگی باید به تهران پناه ببریم. اول فکر می‌کردم این جریان فقط چندروز طول می‌کشد، به همین دلیل به هر کسی که آمد گفتم تا روز جمعه یا شنبه مهمان ما هستند، اما الان با ادامه‌دار شدن ماجرا حتماً این کار را تا جایی که بتوانم ادامه می‌دهم.» یکی از زنانی که مهمان بوم‌گردی «گل یخ» شده، در تشریح تهران زندگی می‌کرده و به‌دلیل شدت انفجارها به همراه دو فرزند خود به گیلان آمده است. او می‌گوید که از طریق سایت بوم‌گردی متوجه اسکان رایگان شده و بعد از تماس با خیال راحت به‌سمت رشت آمده است: «اصلاً باور نمی‌کردم در شرایطی که کرایه تاکسی‌ها گران شده و خیلی از مردم به هم رحم نمی‌کنند، یک انسان تصمیم می‌گیرد نه‌تنها جای رایگان در اختیار هموطنانش قرار بدهد بلکه به‌صورت شبانه‌روزی هم از ما پذیرایی کند.»

نریمان هم از دیگر افرادی است که میزبان دوستان تهرانی خود شده است. او می‌گوید که بعد از انفجار و شنیدن صدای پدافند نگران است که دوستانش را به جای ناامنی آورده. صالح اما بیش از هر موضوع دیگری نگران وضعیت شهری است و می‌گوید، شهرهای میزبان بدون کمک‌های دولتی و مدیریت، چندان توان ادامه دادن به این شیوه را ندارند. به‌یاد او غیر از موضوع اسکان، مدیران شهری باید به فکر تامین منابع برای بومیان و غیربومیان باشند.

دغدغه او دغدغه بسیاری دیگر از میزبان‌ها و مهمان‌هاست. صف‌های ناوانی بسیار شلوغ است و نان‌ها اغلب کوچک‌تر از اندازه معمول پخت می‌شوند. برای پیدا کردن مرغ در سطح شهر باید سراغ فروشگاه‌های زیادی رفت. گوشت اما در فروشگاه‌ها راحت پیدا می‌شود و به گفته یک قصاب، علت این موضوع گرانی گوشت نسبت به مرغ و تقاضای کمتر است.

▼ به دنبال مقصد دوم؟

بعد از انفجار باامداد جمعه (۳۰ خردادماه) باز هم شرایط متفاوت شده است. این بار برخی از بومی‌های رشت نیز به دنبال پناهگاهی در روستاهای اطراف یا شهرهای دیگر می‌گردند. برخی از مسافران جنگ نیز تصمیم گرفته‌اند رشت را به مقصد دیگر ترک کنند. مریم که در چندروز اخیر از تهران به رشت پناه آورده بود و تنها همراهش در این سفر مهم، یک کوله‌پشتی است، می‌گوید قرار است به ساری برود و در یکی از روستاهای آن منطقه ساکن شود. از شرایط و حال‌روز خود هم غمگین است، هم عصبانی: «من در برابر هجوم بمب‌ها توان مقابله نداشتم، صدای انفجارهای تهران هنوز در گوشم است و ترسی را در جانم انداخته که نمی‌دانم چطور باید با آن مقابله کنم.»

آماده‌باش خط تلفنی ۱۴۸۰

مدیرکل دفتر خدمات مشاوره و امور روان‌شناختی سازمان بهزیستی کشور از آماده‌باش کامل خط ۱۴۸۰ برای ارائه خدمات مشاوره‌ای شبانه‌روزی به هموطنان خبر داد. به گزارش ایسنا، ابراهیم غفاری با اشاره به اینکه در شرایط کنونی، سلامت روان آحاد جامعه در اولویت قرار دارد، گفت: «خط ۱۴۸۰ سازمان بهزیستی در حال حاضر به‌صورت شبانه‌روزی آماده ارائه خدمات است. هر کسی که در این شرایط احساس می‌کند نیاز دارد از مشاوره‌های روان‌شناختی استفاده کند یا در مسیر راهنمایی برای خودش، فرزندش یا همسرش به کمکی نیاز دارد، می‌تواند با خط ۱۴۸۰ تماس بگیرد. ما هم به استان‌ها اعلام کرده‌ایم که مجدداً و به شکل شبانه‌روزی فعال باشند تا شهروندان بتوانند در هر ساعت از شبانه‌روز تماس بگیرند.» او در ادامه با تأکید بر لزوم رعایت پروتکل‌های سلامت روان در این وضعیت بحرانی گفت: «خانواده‌ها برای حفظ سلامت روان در شرایط فعلی باید نگرانی را رعایت کنند، البته به‌زیستی راهنمای کاربردی برای حفظ و ارتقای سلامت روان در این شرایط را تدوین کرده است که روی سایت سازمان و از طریق گروه‌ها و فضای مجازی در دسترس مردم قرار می‌گیرد.»

تاکید بر حضور حداقل ۳۰ درصد از کارمندان

استاندار تهران بر ضرورت حضور حداقل ۳۰ درصد از کارکنان دستگاه‌های اجرایی در ادارات تأکید کرد و گفت که نباید کار مردم بر زمین بماند و مدیران نسبت به فعالیت ادارات و حضور کارکنان با حداقل ظرفیت اعلامی اهتمام داشته باشند؛ به‌گونه‌ای که با فعال بودن مجموعه‌های اداری، هیچ وقفه‌ای در ارائه خدمات به مردم ایجاد نشود. محمدصادق معتمدیان با بیان اینکه تحت هیچ شرایطی نباید کار مردم بر زمین بماند، گفت: «طی بخشنامه ابلاغی مقرر شد که کارکنان با حداقل ظرفیت در ادارات حاضر شوند، لذا از همه مدیران می‌خواهیم که نسبت به این موضوع توجه جدی داشته باشند؛ به‌گونه‌ای که هیچ وقفه‌ای در ارائه خدمات ایجاد نشود.» استاندار تهران همچنین درباره وضعیت فعالیت بانک‌ها هم گفت: «مبنای ظرفیت حضور کارکنان در شعب بانک‌های استان تهران اعلام استانداری می‌باشد و فعالیت ۵۰ درصدی بانک‌ها به‌صورت شعب کشیک ضروری است.»

آسیب به ۵ بیمارستان ایران

رئیس جمعیت هلال احمر از آسیب به پنج بیمارستان در پی تجاوزات رژیم صهیونیستی خبر داد. پیرحسین کولیوند گفت: «از شروع تجاوزات رژیم صهیونیستی به کشورمان، تاکنون ۵ بیمارستان و ساختمان‌های اطراف آن آسیب شدید دیده‌اند.» او ادامه داد: «این حملات مستقیم به بیمارستان‌ها نبوده اما موج انفجارها باعث شده شیشه‌ها خرد شوند. همچنین بیماران دچار بیماری‌های مختلف ناشی از دودگرفتگی شده‌اند و ترس و اضطرابی را که آن لحظه بر آنها وارد شده است، نمی‌توان کتمان کرد. همه این اقدامات برخلاف قوانین بین‌المللی است و ما این اسناد جدید را به مجامع بین‌المللی مثل دادستانی بین‌الملل و صلیب سرخ جهانی ارسال خواهیم کرد.»

